

Lo Catalanista

Diari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornar

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona
Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell. 4 rals al mes.
Fora. 14 " trimestre
Un número sol. 5 céntims.
Anuncis á preus convencionals.

Teatro Principal.— Està en venda un dels millors
palcos del 1.º pis d'aquest
Teatro. En la Administració d'aquest diari donarán mes details.

Servey de trens pera passatjers en la Estació de Sabadell

ASCENDENTS				HORA, ESTACIÓ		HORA, CIUTAT	
Pera	Manresa,	Mixto	290	6 horas	52. Demati	7 horas	15. Demati
>	Manresa,	Mixto	292	8	> 41. >	9	> 07. >
>	Zaragoza,	Correu	360	10	> 37. >	11	> >
>	Tarrassa,	Tranvia	2250	12	> >	12	> 23. >
>	Lleyda,	Mixto	270	2	> 23. Tarde	2	> 52. Tarde
>	Manresa,	Exprés	252	5	> 43. >	6	> 06. >
>	Tarrassa,	Tranvia	2252	7	> 08. >	7	> 31. >
>	Manresa,	Exprés	250	8	> 17. Nit	8	> 40. Nit
DESCENDENTS				HORA, ESTACIÓ		HORA, CIUTAT	
De	Tarrassa,	Tranvia	2251	5 horas	38. Demati	6 horas	01. Demati
>	Manresa,	Tranvia	2253	8	> >	8	> 23. >
>	Manresa,	Mixto	231	9	> 34. >	9	> 57. >
>	Lleyda,	Mixto	231	12	> 04. Tarde	12	> 27. Tarde
>	Tarrassa,	Mixto	297	1	> 12. >	1	> 35. >
>	Manresa,	Mixto	293	3	> 12. >	3	> 35. >
>	Zaragoza,	Correu	261	5	> 10. >	5	> 33. >
>	Manresa,	Mixto	295	8	> 15. Nit	8	> 38. Nit

Sortidas de Barcelona pera Sabadell. (Hora ciutat). Demati: 6'08, 8'03, 10'08, 11'28.
Tarde: 1'53, 5'18, 6'28, 7'53.

Pera tots los trens serveixen los bitllets senzills de preu reduhit, excepte 'ls següents: Expressos 252 y 250, correu 261 y tranvia 2253. Pera 'l correu 260 serveixen los bitllets senzills sols pera Lleyda; pera las estacions intermitjas sols s'expendeixen bitllets de preu ordinari. En tots los trens s'admeten passatjers de las 3 classes.

Tots los trens se deturan en l'Apeadero de la Rambla, excepte 'ls correus.

LOS POBLES NERVIOSOS

La civilisació porta en son sí numerosos y extranys inconvenients. Las comoditats, l' excés de treball intel·lectual, l' abús d' estimulants de tota mena, empobreixen las fòrsas físicas y exaltan la imaginació. No sembla sinó que hi ha un antagonisme entre 'l desenrotllo corporal y l' intel·lectual. En las rassas primitives, lo cos representava lo primer, l' únich paper; ni un esforç, ni una inquietut posava 'l pensament en activitat. Aqueixa agitació perpétua en que ara vivim, se reemplassava allavors per los cuidados poch absorvents de la cassa, de la pesca y de la guerra.

Lo Dr. G. Beard de New-Yorck ha fet notar que 'ls americans d' avuy son mes delicats, mes nerviosos que 'ls del sigle passat. Una temperatura de 15 graus la consideravan ells avants, com molt suficient; ara necessitan per lo menos 20 graus de calor pera no queixarse de un fret irresistible. Avans, se bevia té, café, licors forts, sense sentir lo mes petit trastorn... Avuy, quantas personas no poden adormirse despres de pendrer una tassa de café! Lo vi, la ginebra, lo tabaco, produheixen en nostres temps grans desarreglos, lo qual demostra de una manera indubtable que 'l sistema nerviós á arribat á un grau superlatiu d' excitació.

Avuy no 's dorm com en lo segle XVIII, haventse fet necessari l' invent de mil drogas que facilitin lo somni; la morfina, l' éter, lo cloral, lo bromuro de potassa, etz..... temps enllá, quan no 's temia 'l fret, ni 'l vent, ni la fatiga, 's dormían sis ó vuyt horas de una sola tirada sense temer que una tassa de café ó un vas de *pale-ale* fossin capassos de destruhir tant admirable equilibri. Pero si en lloch dels músculs trevallá 'l cervell, es difícil conseguir que acabi aquest treball en un moment oportú, y la imaginació sobre-excitada, va prosseguint la seva activitat per los espays infinits mentres dura l' insomni.

Los pobles civilisats moderns, diu Mr. Beard, pecan per excés de delicadesa nerviosa. Lo telégrafo, la locomotora, la premsa diaria, 'ns tenen en un estat de sobre-excitació que no pot de menos que ser perjudicial, per lo que, enfermetats que avans eran desconegudas, han arribat á ferse ara vulgaríssimas.

Las malalties de la vista (esceptuant las inflamatorias) son molt raras entre 'ls salvatges; las funcions de la digestió son pera ells molt mes facils que pera nosaltres; porque 'l cervell mata 'l pahidó; 's pensa molt mes pero 's digereix molt menos. L' oli de fetge de bacallá, la pepsina, los elixirs estomátichs y totas aqueixas drogas y composicions que despertan l' activitat del estómach, s' han fet casi indispensables porque aquella entranya no té forsas suficientes pera trevallar par sí sola.

Es veritat que 's viu mes temps, lo que de prompte sembla autagónich á la disminució de forsas físicas; pero aqueix antogonisme es tant sols aparent, porque á mida que las forsas físicas mimvan, l' organisme es menos propens á inflamacions, á las malalties *agudas*, á las febres malignas, etz.

En los fets senyalats per Mr. Beard hi han ab seguretat molt saludables veritats de las quinas nos devém aprofitar. No 'ns convé arribar á ser tant nerviosos com los americans, porque allavors la fecunditat de nostra rassa, ya tant pobre y tant disminuïda, s' empobriria més encara, y las malalties nerviosas, que tantas víctimas fan, creixerían molt mes. Es precis, donchs, que l' esperit no domini massa á la materia; es necessari exercitar, no tant sols la inteligencia dels noys, sinó que també 'l cos, y aixó comensant als cinch ó sis anys d' etat. La gimnassia, los exercissis físichs, no perjudican la imaginació; quant lo cos es raquílich y delicat la intel·ligencia 's troba en malas condicions pera desenrotllarse. *Mens sana in corpore sano*, diu l' antich adagi y es una veritat com un temple.

INDIBIL.

CORRESPONDENCIA

Senyor Director de LO CATALANISTA.

Molt Senyor meu y company: acontexement notable pera aquesta industrial població y digna de que figuri en las valentas y francas páginas de son diari, ver defensor dels interessos de Catalunya, es lo que ahir aplegá en nostre primer establiment de Ensenyansa á la flor y nata, á lo bo y millor de nostra societat, que si cuyda molt de la industria que l' ha feta rica, prepotent y renomada per los de fora, també á voltas sab demostrar que l' interessa y afecta una festa per las noblas lluytas de la inteligencia.

Facilment se deixa entendre que es mon intent parlar com se deu, de la llubida y solemne distribució de premis haguda en nostra Royal Col·legi Tarrasench, que ab notoria ilustració y competencia dirigeix lo Dr. Cadevall, assenyalat botànich català.

Ahir diumenge 12, á deu horas del matí, comensá en lo grandíós Col·legi y en son saló de Actes, la anyal festa en que 's coronan' los estudis, aplicació y aprofitaments conseguits per los alumnos de las distintas classes que compren tan acreditada ensenyansa.

Lo discurs reglamentari se confiá al Sr. Professor de Matemáticas, novell Doctor en Ciencias, D. Joseph Prats y Aymerich, quin tema es natural se desarrollés dintre de sa especialitat y evident competencia. Fou aquest lo triat assumpto: «La aducació científica en Espanya» que llegí en castellá, clarament y de una manera amena pera lo variat y distingit auditori, qui aplaudí varias vegadas al il·lustrat professor, al qual felicitém igualment desd' aquí per lo acertat de son desemenyo.

Seguidament passaren los alumnos premiats á recullir llurs diplomas, comensant per las classes de 1.ª ensenyansa, de comers y d' adorno, acabant per los de 2.ª ensenyansa, bon nombre dels quals los habian obtingut en oposició honrosa aixís en lo Institut com en lo propi Col·legi.

Tot aixó amenisat per un «quartet» escullit y ajustat en gran manera, y donanthi fi un Discurs de gracias, que l' alumno llorejat D. Fidel Vilá y Marqués, de Barcelona, llegí desde l' estrado á la complascuda concurrència.

Als acorts d' un chort format per los mateixos estudiants ab acompanyament de la orquesta se coroná dignament una solemnitat y festa que cada any deixa bons recorts entre las familias que hi concorren, deixantlas satisfetas y agraídas y á sos fills distingits y premiats, cada dia més entussiasmats per ses estudis y adelantament. La enhorabona á tots y Deu nostre Senyor los permeti saborejar per llarch temps tan dolços fruyts.

Queda sent son afectíssim S. S.

Lo Corresponsal,

Tarrasa 13 de Desembre de 1897.

SECCIÓ REL·LIGIOSA

Sants d' avuy.—La octava de la festa de la Concepció.—S. Eusebi bisbe.—Los Sts. martres Antoni, Leodoro, Ladurni, Victor y altres diset á Roma.—Lo martiri dels Sts. Fausti, Lluci, Cándido, Celiá, March, Genaro y Fortunat á l' Africa.—Sant Maximini Sta. Cristiana y S. Vatl·lerí bisbe, quin se venera en una capella de la masia de can Coscó del districte de Granollers.

La missa es la mateixa de la diada de la Concepció de la Verge.

La Epistola es del cap. IV del llibre dels proverbis.

Lo Evangeli es del cap. XI de S. Lluch.

Parroquia de S. Feliu.—Missas á las set y á dos quarts de vuyt en lo S. S, per Teresa Capdevila de Malla de la C. del Sagrat Cor de Jesús. En l' altar del Carme per Jasinta Benessar Vda. de Garriga, á las vuyt al altar Major per Feliu Fontanet Casali.

Parroquia de la Concepció.—Missas á las sis al altar del S. S. per l' ànima mes necessitada. A las vuyt en la missa del Novenari de la verge de l' Esperansa será á intenció de una congreganta.

Notas oficiales

En lo Registre Civil d' aquesta ciutat s' han fet las següents inscripcions durant lo dia 14.

Naixements: Maria del Rosario Taulé Sala.—Maria Canadell Pujol.

Defuncions: Margarita Ruy Soms, casada, 71 any.

NOVAS

A fi de que nostres llegidors puguin coneixe la manera com los polítics madrilenys acostuman á mentir y la barra ab que volen endosarnos gat per llebra, com si no hi hagués manera de coneixer la veritat, segons datos mes certs que han vingut á nostre coneixement podem manifestarlos hi que la Espanya conta ab 443 diputats dels quals s' han adherit á la política d' en Romero Robledo 42, essent aquest número l' únich que consta en la llista oficial de sos amichs. Tenint en consideració que d' aquets 443 diputats, 284 perteneixen á la majoria, resulta que 'l número de prosélits ab que conta lo nou salvador de la patria representa menos d' una sexta part dels diputats conservadors, en lloch d' una tercera com volia encaixarnos ab aquella frescura que 'l caracteriza.

En quant als senadors, de 360 que tenen assiento en la Càmra, únicament se l' hi han juntat 3 vitalicis y 17 electius.

De totas maneres, molt número sont, tractantse d' un polítich que tenint en compte lo conegut principi *sapientis est mutare consilium*, no ha fet durant sa vida mes que canviar d' idees y pertanyer á tots los partits ahont ha vist que podia fer son Agost, volent en los últims temps de sa carrera erigirse en quefe y regir los destins d' aquesta desventurada Espanya.

Per honra y gloria de Catalunya debém manifestar que dels 43 diputats ab que conta, sols 2 se l' hi han adherit un punt de la provincia de Girona y altre de la de Tarragona y 2 senadors de 'ls elegits per lo poble.

En cambi conta ab bon xiquet d' andalusos, lo cual diu prou pera formar verdader concepte de la nova política del d' Antequera.

Ahir foren donats de baixa 'ls individus del reemplás actual y cupos de Ultramar qu' en lo mes d' Octubre darrer van ser destinats als cossos d' infanteria. Dits individus marxaren á casa seva ab llicència limitada fins que tornin á ser cridats de nou á concentració.

S' ha publicat un elegantíssim volúm titulat *Ywart y sus obras*, estudi biográfic-crítich, original de don Agustí Musté. Conté 'l treball que ab

aquest títol llegí l'autor en la solemne inauguració de la galeria de tarragonins il·lustres celebrada per l'Excm. Ajuntament de Tarragona lo 24 de Setembre darrer. Comensa 'l llibre ab un exactíssim retrato del malaguanyat crítich y segueix després l'estudi del senyor Musté. La part editorial es inmillorable, tant per la impresió com per la hermosa y artística encuadernació.

Pera la plassa de professor de la cátedra euskara, que la Diputació de Navarra tracta d'establir á Pamplona, s'han presentat cinch opositors.

Llegim indignats en *El Mercantil Valenciano* del dia 8, lo següent:

«En lo tren mixte de Barcelona venian dos soldats malalts del exèrcit de Filipinas.

Un d'aquests tenia que baixar en la estació d'Oropesa, ahont al arribar lo tren citat s'hi descarregá l'equipatge; pero un dels empleats del tren, en vista de que 'l soldat no baixava del cotxe, aná á avisarlo, trobantlo mort.

Son company de viatge 's trobava també en gravíssim estat, donchs ni alé tenia pera damanar auxili,

En vista de la desgracia ocorreguda, l'inspector del Estat senyor don Joan Bañón, que anava en lo tren, disposá que continues la marxa sense que 's toqués lo cadáver.

Quan lo tren arribá á Castelló fou desenganxat lo cotxe de segona ahont anavan los soldats. y continuá son viatge cap á nostra ciutat.

Avisadas las autoritats de Castelló 's procedí al aixecament del cadáver.

En quant al altre soldat, un senyor oficial del exèrcit que 's trobava á la estació disposá que fos traslladat al Hospital, com aixís se va fer, després d'haverli donat alguns aliments.

Aquest pobre soldat es fill de Málaga, ahont se dirigia.

Ara be: ges aixís com lo Govern y las autoritats totas cuydan á aqueixos pobres defensors de la pátria?

Aixís es, en efecte, per quaat nos asseguran que aquestos soldats foren duts á la estació de Barcelona entre quatre homes, lo qual prova que no se 'ls degué deixar embarcar, haventse evitat aixís la gran vergonya y la responsabilitat que te de recaure precisament sobre 'ls que poden y deuen vetllar pels malalts que tornan á la Península.

Avans d'acabar nos plau manifestar la conducta digna d'alabansa del fondista de Tarragona, que socorregué ab alguns aliments á aquestos dos desgraciats.

¡Que Deu dongui al que queda á Castelló la salut perduda y á l'altre l'etern descans de la seva ánima ja que 'l seu cos ha sigut víctima del més punible abandono!

Aquestos governs de la monarquia saguntina mereixen ser execrats per tots los homes honrats.

Deixar morir en un vagó á un soldat que ha defensat en llunyanas é inhospitalarias terras la bandera de la patria es una infamia.

Una infamia.»

Assistirem en la nit del diumenge á la funció del teatro Euterpe, entre una concurrència numerosa y escullida. Componían lo programa *Mam'ze-lle Nitouche y Los Puritanos*.

En la primera la Sra. Romero demostrá una vegada mes son talent artistiche de forma que fou la única figura que 's posá en relleu puig las demás parts estigueren algo fluixas.

En *Los Puritanos* chistosissima obra dels autors de *La marcha de Cádiz*, fou lo Sr. Daina qui mes se distingí, sense dir, com tampoch en la anterior, que las demás parts estigueren malament.

La orquesta, á pesar d' estar ben portada, bastant fluixa també.

CROMOS Y TARGETAS DE FELICITACIÓ.—Se 'n trobarán de totes classes en la impremta d' aquest diari. Carrer de Calderón, 36.

En la vetllada que celebrá avans d' ahir la Joventut Catòlica de Barcelona, dedicada á la Puríssima, nostre amich en Enrich Prat de la Riba llegí un magistral discurs dissertant sobre la Edat Mitja, en lo que l' esperit catòlich se presentava agermanat ab lo sentit regionalista, quin discurs pot calificar-se de notabilíssim, per quin motiu nostre amich fou molt aplaudit y felicitat al finalisar sa lectura. Nosaltres també li enviém al amich Prat la nostre entussiasa felicitació á la vegada que nos felicitém també al veure con la doctrina regionalista va obrintse camí arreu y 's fa escoltar fins en aquells llocs en que no 's treballa activament per aquestos ideals.

Diu «La Renaixensa» de Barcelona:

«Es já un fet la constitució en aquesta ciutat d' un partit autonomista que treballará per la regeneració política de Catalunya. Un cop tinga aprovats los Estatuts per lo Govern civil, celebrará la primera reunió en lo Frontó Beti-jai, la que, segons sembla, tindrà efecte ben aviat.

Los fundadors de la nova agrupació se proposan donar gran impuls á la propaganda de sas idees, publicant fragments de son programa y altres treballs de semblant caràcter que serán repartits de franch.

Lo dia 11 d' aquest mes en las oficinas del Govern civil de Barcelona, certificaren la presentació dels Estatuts del «Foment Regionalista» de Berga. Aquestos Estatuts han sigut admesos redactats en llengua nacional catalana.

Diumenge tingué lloch una vetllada literaria-musical de las que mensualment acostuma celebrar la Associació Popular Regionalista de Bar-

celona, que fou afavorida per nombrosa y triada concurrència, que va aplaudir generosament a tots los que hi prengueren part. Interpretaren triadas composicions musicals las distingida senyoreta F. M. Canals y 'ls senyors Canals, Bardina, Burgés, Raspall, Parramón, Ros y Sal. La part literaria fou desempenyada pels senyors Gibert, Delciós, Bordas, Sala, Vallés y Montfort. Los senyors Fàbrega y Marsans llegiren respectivament los discursos d' obertura y de gracias. Regná molta animació en aquesta festa.

PIANOS de totas classes, nous y usats. COMAS, Rambla, 93, casa de confiança.

TELEGRAMAS

Madrid, 14, 11'30 m.—Avuy deurán arribar a l' Habana los decrets relatius al plantejament de la autonomia. Inmediatament se donará cump'iment a sas disposicions constituintse 'l govern colonial, efectuantse després 'ls treballs preparatius pera las eleccions.

Los amichs del senyor Romero Robledo treballan activament pera conseguir que 'l banquet que en honor d' aquest ha de celebrarse, hi concorrin los senyors Elduayen, duch de Tetuán y 'l general Weyler.

Madrid, 14, 5 t.—Insisteixen los despatxos de New-York assegurant que l' antich cabecilla Sanguily s' ha ofert incondicionalment al general Blanco.

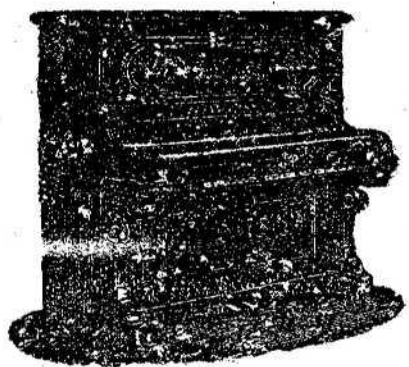
Se diu que la suspensió del Consell de Ministres que avuy devia verificarse, obeheix al fet de no haver anar encare 'l general Weyler a Palau.

Sembla que 'l govern no està gayre satisfet de la conducta del general Primo de Rivera.

Han celebrat una nova conferencia lo general Weyler y 'l senyor Romero Robledo.

CAMBIS

Londres a 90 dias fetxa	33'15 d.
» a la vista.	33'53 p.
Paris. » » »	32'80

Pianos nous y assegurats de tot defecte de construcció per 5 anys. Los nous se venen desde **150 duros** y son construïts ab march de metall, bona pulsació y candeleros dobles.

Pianos usats n'hi hán 5 pera vendre, a preus econòmichs.

Aquesta casa s' encarrega de tota classe de afinacions y reparacions.

— DIRIGIRSE A —

JOAN COMAS FAURA
Rambla, 93. — **SABADELL**